

KULTUR

Carolina Söderholm

Här är konsten du inte ska missa

25 september 2021 06:00

Konstredaktören guidar till utställningar värda ett besök.

Installationsvy från utställningen ”Domän”. Foto: János Vető

När den holländske målaren Piet Mondrian ville införa diagonala linjer i sitt måleri lär han ha hamnat i bråk med sin kollega Theo van Doesburg. Båda hade 1917 varit med och grundat den avantgardistiska rörelsen De Stijl med målet att skapa en ny konst, form och arkitektur för en ny tid och ett nytt samhälle. Det skulle ske genom horisontella och vertikala linjer, och plana ytor målade i grundfärgerna gult, rött och blått, samt vitt, grått och svart. Avsteg sågs inte med blida ögon.

Det gick med andra ord hett till när riktlinjerna skulle dras upp för den abstrakta konst som banade väg för såväl konstruktivismen och konkretismen som modernismens arkitektur och design. Det kan vara lätt att tänka att den geometriska konstens potential relativt snabbt skulle vara uttömd. Grundformerna är trots allt givna.

Men konstnärer har sedan dess demonstrerat att möjligheterna är oändliga. Här ryms allt från en andligt orienterad Hilma af Klint till djärvt lekfulla och formsäkra Lygia Pape, i spetsen för 1950- och 60-talets brasilianska neokonkretism.

På Galleri Rostrum fortsätter utforskandet när tre konstnärer möts i utställningen "Domän". Faktum är att deras verk fogas samman så precist att de liknar bitar i ett geometriskt pussel.

"Portal", Maria Lavman Vetö. Foto: János Vetö

"Portaler" kallar Malmökonstnären Maria Lavman Vetö sina tio målningar som går i en rik men dämpad färgskala. Nyanserna är framtagna enligt en särskild metodik där ett urval kulörer först behandlats i ett datorprogram.

Det är fascinerande att se hur samma grundkomposition av räta och diagonala linjer upplevs diametralt annorlunda beroende på vilken plats de olika kulörerna – från syrenlila till aprikos, turkos och sand – tilldelas. Ständigt tycks fokus skifta, medan små förskjutningar gör att formerna förblir öppna snarare än slutna.

Trots sin geometri och systematik framstår bilderna likväl på väg att transformeras. Som vore de just portaler till en annan dimension eller en annan version av sig själva.

Dániel Erdély's svartvita skulptur och Maria Lavman Vetös målningar. Foto: János Vetö

En liknande optisk utmaning utgör den ungerske konstnären Dániel Erdély's svartvita skulpturer som skapar ett förvillande formspel i rummet. Samtidigt presenterar han sin egen geometriska figur, "Spidron", vars kantiga spiralform kan mångfaldigas i en evighetssekvens eller omvandlas till praktiska byggblock.

Även János Vetö har en bakgrund inom 1970- och 80-talets experimentella ungerska konst, men är sedan 1990-talet verksam i Köpenhamn och Malmö. I sin elektroniska installation av infraljud staplar han små byggstenar till miniatyr torn som rasar när ljudet intensifieras. Därefter återstår bara att bygga upp konstruktionen och börja om på nytt.